

ROZDZIAŁ 3

Edukacja a zrównoważony rozwój

Edukacja stała się jednym z kluczowych zadań wśród 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Zdaniem przedstawicieli Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) wysokiej jakości edukacja stanowi podstawę do poprawy życia ludzi i zrównoważonego rozwoju. Powszechny dostęp do edukacji ma też istotny wpływ na jakość życia i przekłada się na znalezienie innowacyjnych rozwiązań największych problemów współczesnego świata. Poziom edukacji wzrasta i postępy widać w każdej kolejnej dekadzie. Mimo to nadal ponad 250 mln dzieci nie uczęszcza do szkoły, a ponad 20% nie ma styczności z placówkami na poziomie podstawowym. Ponadto nawet te uczące się i tak nie potrafią czytać i liczyć. Sytuacja taka powoduje, że przed społecznością międzynarodową postawiono szereg zadań.

W ramach **Agendy na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030** zakłada się m.in. zapewnienie wszystkim dzieciom ukończenia nieodpłatnej, sprawiedliwej, dobrej jakości edukacji na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Równy, przystępny cenowo dostęp do wysokiej jakości wykształcenia technicznego, zawodowego i wyższego, w tym do wyższych uczelni, dotyczy także osób dorosłych. Wśród zadań wyróżniono próbę wyeliminowania nierówności płci w edukacji oraz zapewnienie równego dostępu do edukacji na wszystkich poziomach i do szkoleń zawodowych dla najsłabszych grup, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, ludności rdzennej oraz dla dzieci w trudnej sytuacji. Aby plany zostały zrealizowane, niezbędne okazują się stałe szkolenie nauczycieli, rozbudowywanie placówek edukacyjnych i tworzenie programów stypendialnych. Działania te mają zapewnić do roku 2030 możliwość przyswojenia wiedzy i nabycia umiejętności potrzebnych do promowania zrównoważonego rozwoju, w tym m.in. przez edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju i zrównoważonego stylu życia, praw człowieka, równości płci, promowania kultury pokoju i niestosowania przemocy, globalnego obywatelstwa oraz docenienia różnorodności kulturowej i wkładu kultury w zrównoważony rozwój¹ (zob. także rozdział 2. *Dokumenty zrównoważonego rozwoju*).

¹ Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, Cele Zrównoważonego Rozwoju, United Nations, <https://www.un.org.pl/cel4> [dostęp: 25.03.2022].

Zrównoważony rozwój w badaniach naukowych: autorzy, ośrodki badawcze i źródła finansowania*

Autorami ponad połowy badań dotyczących zrównoważonego rozwoju, dostępnych w bazie Web of Science (52,9%), są przedstawiciele zaledwie pięciu państw; są to odpowiednio: Chiny – 22,1%, USA – 13,1%, Wielka Brytania – 7,3%, Indie – 5,3% i Australia – 5,1%. W pierwszej dwudziestce odnaleźć można także artykuły z Niemiec, Włoch, Kanady, Hiszpanii, Holandii, Japonii, Francji, Brazylii, Szwecji, Rosji, Malezji, Polski, Rumunii, Indonezji i Afryki Południowej.

W dyskursie naukowym dominują prace badaczy z Chińskiej Akademii Nauk (blisko 10,7 tys. tekstów); kolejno notuje się analizy prowadzone w Centre National De La Recherche Scientifique (CNRS) – francuskiej państwowej instytucji naukowej, będącej największą i najbardziej prestiżową organizacją tego typu we Francji. Pozostałe afiliowane są przez badaczy z Uniwersytetu Kalifornijskiego (USA), Uniwersytetu w Wageningen (Holandia), Uniwersytetu w Londynie, Uniwersytetu w Utrechcie (Holandia), Consultative Group for International Agricultural Research (CGIAR) – konsorcjum zrzeszającego międzynarodowe organizacje zajmujące się badaniami nad bezpieczeństwem żywności, a także Indyjskiego Instytutu Systemów Technologii (IITS) i Rosyjskiej Akademii Nauk.

W blisko połowie artykułów podawano źródło finansowania. Na tej podstawie wyliczono, że niemal 28 tys. z nich powstało dzięki wsparciu Chińskiej Narodowej Fundacji Nauk Przyrodniczych (NFSC), która prowadzi działalność od wczesnych lat 80. XX w. Znaczącymi donatorami okazały się także Komisja Europejska (12,5 tys. prac) i brytyjski instytut UKRI – powołany on został do życia w kwietniu 2018 r. jako pozaresortowy organ publiczny sponsorowany przez Departament Biznesu, Energii i Strategii Przemysłowej (BEIS). Fundusze UKRI wsparły już blisko 6,2 tys. badań z obszaru zrównoważonego rozwoju dostępnych w Web of Science. Istotne wsparcie oferował także chiński fundusz National Key Research and Development Programs (4,7 tys.). Zestawienie pięciu instytucji zamyka amerykańska Narodowa Fundacja Nauki (NSF), która dotowała 3,9 tys. projektów. Jest ona niezależną agencją federalną utworzoną przez Kongres w 1950 r. celem wspierania badań podstawowych i ludzi, a tym samym utrzymania pozycji światowego lidera dzięki wiedzy.

Zaprezentowane dane wskazują na dominację w przestrzeni naukowej kilku ośrodków badawczych, co może mieć wpływ na prezentowaną tematykę i jej perspektywę.

* W ramce zaprezentowano obliczenia własne na podstawie danych z bazy Web of Science, <https://www.webofscience.com/wos/woscc/basic-search> [dostęp: 6.07.2022].

Istota edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju

Konsensus co do zmian zachodzących w środowisku lub lepsze ich zrozumienie możliwe stają się w przypadku odpowiedniego poziomu wykształcenia. Dyskusje nad utworzeniem programów nauczania edukacji środowiskowej prowadzone były od początku lat 70. XX w. (zob. sekcję *Kalendarium w niniejszym rozdziale*) i okazały się jednym z największych wyzwań wspólnoty międzynarodowej. Jak zauważa Stephen Sterling, edukacja dla zrównoważonego rozwoju jest procesem, który umożliwia ludziom zrozumienie współzależności całego życia na planecie oraz reperkusji, jakie ich działania i decyzje mogą mieć na zasoby, środowisko i społeczność globalną zarówno współcześnie, jak i w przyszłości. Proces ten zwiększa świadomość ludzi na temat czynników ekonomicznych, politycznych, społecznych, kulturowych, które wspierają lub utrudniają zrównoważony rozwój. Rozwijają też świadomość, kompetencje, postawy i wartości ludzi, umożliwiając im skuteczne zaangażowanie w zrównoważony rozwój na poziomie lokalnym,

krajowym i międzynarodowym. Edukacja gwarantuje sprawiedliwszą i bardziej zrównoważoną przyszłość. Umożliwia też ludziom integrację².

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju pozwala każdemu człowiekowi zdobyć wiedzę, umiejętności, postawy i wartości niezbędne do kształtowania zrównoważonej przyszłości. Oznacza też włączenie kluczowych zagadnień zrównoważonego rozwoju do nauczania i uczenia się np. o zmianach klimatycznych, sposobach zmniejszenia ryzyka katastrof, bioróżnorodności, możliwościach zmniejszenia ubóstwa i wdrożenia zrównoważonej konsumpcji. Wymaga również partycypacyjnych metod nauczania i uczenia się, które motywują i umożliwiają uczącym się zmianę zachowania oraz podejmowanie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Edukacja konsekwentnie promuje kompetencje, takie jak krytyczne myślenie, wyobrażanie sobie przyszłych scenariuszy i podejmowanie decyzji we współpracy³.

Eksperci UNESCO definiują edukację dla zrównoważonego rozwoju jako jednakowo dostępną na wszystkich szczeblach i we wszelkich społecznych kontekstach (rodzinnym, szkolnym, zawodowym, w lokalnej społeczności). Zwracają też uwagę, że buduje ona odpowiedzialność obywatelską i promuje demokrację poprzez uświadomienie jednostce jej praw i obowiązków. Jest to edukacja oparta na zasadzie nauki przez całe życie i wspierająca równomierny rozwój jednostki⁴. Tym samym edukacja dla zrównoważonego rozwoju daleko wykracza poza edukację ekologiczną, jej zakres obejmuje również problematykę praw człowieka. Daje możliwości uczenia się rozwiązywania konfliktów, rozumienia gospodarki, kultury i sztuki.

Dekada Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju na lata 2005–2014

Ustanowienie Dekady Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju w grudniu 2002 r. było jedną z najważniejszych inicjatyw międzynarodowych proponujących holistyczną zmianę w systemie edukacji. UNESCO, jako główna agenda ONZ specjalizująca się w edukacji, została zobowiązana do tworzenia i wdrażania odpowiednich standardów edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Głównym celem Dekady stało się wspieranie dążeń promujących zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i ekologiczny. Realizacja założeń powierzona została

² S. Sterling, *Good Earth-Keeping, Education, Training and Awareness for a Sustainable Future*, UNEP-UK, London 1992.

³ *What Is Education for Sustainable Development?*, University of Plymouth, <https://www.plymouth.ac.uk/students-and-family/sustainability/sustainability-education/esd> [dostęp: 25.03.2022].

⁴ I. Morżoł, *UNESCO a Dekada Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju*, Polski Komitet ds. UNESCO, <https://www.unesco.pl/edukacja/dekada-edukacji-nt-zrownowazonego-rozwoju/unesco-a-zrownowazony-rozwoj/> [dostęp: 6.07.2022].

poszczególnym komitetom narodowym ds. UNESCO. W skali globalnej działania podejmowane są na trzech płaszczyznach. Po pierwsze, uwaga koncentruje się na promocji, koordynacji i prowadzeniu działania w ramach Dekady. Drugi obszar stanowią konsultacje z innymi agendami ONZ, organizacjami międzynarodowymi, rządami państw, organizacjami pozarządowymi w celu stworzenia planów działania. Trzecią płaszczyznę tworzą własne projekty związane z Dekadą, które realizowane są w ramach czterech głównych programów: Edukacja, Nauka, Komunikacja i Informacja oraz Kultura.

W perspektywie europejskiej realizacja celów Dekady przebiegała w kierunku opracowania przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ Strategii Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju. Przyjęto ją w marcu 2005 r. w Wilnie. Celem Strategii było włączenie kluczowych tematów zrównoważonego rozwoju do formalnych systemów kształcenia oraz edukacji nieformalnej i pozaformalnej⁵. W Polsce prowadzono działania w ramach Polskiego Komitetu Narodowego ds. UNESCO, który spełnia funkcję promotora i koordynatora działań. Dla celów koordynacji i promocji Dekady powstała grupa robocza. Realizowany jest też **Narodowy Program Edukacji Ekologicznej**.

Polska: Narodowy Program Edukacji Ekologicznej

Narodowy Program Edukacji Ekologicznej rozwija i konkretyzuje zapisy Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej. Jest to pierwszy dokument z zakresu tej problematyki, określający podstawowe zadania edukacyjne, podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz źródła finansowania. Celem Programu uczyniono wdrożenie zaleceń Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej z uwzględnieniem zmian zachodzących w procesie reformowania państwa oraz integracji z Unią Europejską, a także stworzenie mechanizmów pozwalających sprostać wyzwaniom związanym z wdrażaniem idei i zasad rozwoju zrównoważonego, pozwalających kształtować świadomość ekologiczną w warunkach demokracji życia społecznego i wzrastającej roli komunikacji społecznej. Istotnym zamieraniem okazały się również zwiększenie efektywności edukacji ekologicznej przez promowanie najskuteczniejszych jej form i najważniejszych treści, wskazanie sposobów optymalnej alokacji środków finansowych, uporządkowanie przepływu informacji i usprawnienie procesu decyzyjnego związanego z edukacją ekologiczną. Dokument zawiera też zalecaną konstrukcję programów edukacji ekologicznej i wskazówki dla prowadzących edukację różnych grup wiekowych, zawodowych i społecznych⁶.

⁵ T. Borys, *Dekada edukacji dla zrównoważonego rozwoju – polskie wyzwania*, „Problemy Ekorozwoju” 2010, nr 5(10), s. 60–61.

⁶ *Program wykonawczy Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej oraz warunki jego wdrożenia*, Ministerstwo Środowiska, 2001, <http://environet.eu/pub/prawo/nsee.pdf> [dostęp: 25.03.2022].

Edukacja w Ghanie*

Dzieci korzystające z komputera z Ghanie

Źródło: A. Tamakloe, *Dzieci korzystające z komputera z Ghanie*, Beyond Access, <https://www.flickr.com/photos/beyond-accessinitiative/9201200927/in/photolist--2acUv> [dostęp: 6.07.2022].

W roku 1996 ustanowiono w Ghanie bezpłatną i obowiązkową edukację na poziomie podstawowym dla wszystkich dzieci w wieku od 4 do 15 lat. W praktyce powszechne uczestnictwo w edukacji jest jednak dalekie od założeń. W roku 2020 prawie 265,2 tys. dzieci, choć objętych obowiązkiem edukacyjnym, nie uczęszczało do szkół. Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego, kiedy to jedynie ok. 35,4 tys. dzieci nie było zapisanych do szkół w tym kraju. Od roku 2014 Ghana Education Service (GES), przy wsparciu UNICEF, używa aplikacji na telefony komórkowe z systemem Android – Mobilnej Karty Raportu Szkolnego (mSRC) – celem gromadzenia istotnych informacji dotyczących środowiska nauczania i uczenia się w szkołach podstawowych. Dzięki temu nowe technologie wspierają procesy mające na celu podnoszenie poziomu edukacji i monitorowanie zmian.

* *The Mobile School Report Card (mSRC). Research on the Use of the Mobile School Report Card as a Management Tool*, Ghana Education Service, UNICEF, 2018, <https://www.unicef.org/ghana/reports/mobile-school-report-card-msrc> [dostęp: 27.07.2022].

Na poziomie przedszkoli i klas 1–3 szkoły podstawowej zaleca się kłaść nacisk na budzenie szacunku dla życia, jego różnorodnych form oraz zasobów środowiska, prowadzenie zajęć w terenie (korzystanie ze ścieżek przyrodniczych) i współpracę z ośrodkami edukacji ekologicznej. W przypadku starszych klas edukacji podstawowej powinno się wykorzystywać przykłady rzeczywiste z najbliższego otoczenia. W trakcie zajęć zalecane są udział osób spoza szkoły,

Sposoby realizacji zadań Dekady dla Zrównoważonego Rozwoju

Realizacja zadań Dekady dla Zrównoważonego Rozwoju odbywa się poprzez wsparcie podmiotów edukacyjnych takich jak:

- Sieć Szkół Stowarzyszonych UNESCO, zrzeszająca 11,5 tys. placówek edukacyjnych w 182 krajach (w Polsce 101). Realizują one oprócz obowiązkowego programu szkolnego programu UNESCO dotyczące pokoju, dialogu kultur i cywilizacji, praw człowieka oraz ekologii i środowiska.
- Sieć 700 Katedr UNESCO w 116 krajach (w tym 10 w Polsce) działających przy uczelniach wyższych. W ich ramach prowadzi się badania związane z różnymi aspektami zrównoważonego rozwoju. Funkcjonują one m.in. na Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie Jagiellońskim, Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, Akademii Pedagogiki Specjalnej i Uniwersytecie Opolskim*.

* I. Morzół, *UNESCO a Dekada Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju*, Polski Komitet ds. UNESCO, <https://www.unesco.pl/edukacja/dekada-edukacji-nt-zrownowazonego-rozwoju/unesco-a-zrownowazony-rozwoj/> [dostęp: 6.07.2022].

zbieranie możliwie dużej liczby faktów i opinii, weryfikacja obiegowych opinii przez ekspertów oraz demokratyczne wyprowadzanie wniosków w trakcie głosowań i negocjacji, śledzenie dalszych losów związanych z omawianym problemem, bardzo drobiazgowo przygotowanie pomysłu, łącznie ze zbadaniem stosunku mieszkańców (w tym rodziców) do rozwiązania wybranego problemu lub wytłumaczenia zjawiska. W szkołach ponadpodstawowych zajęcia powinny odbywać w kameralnej formie – lekcje lub warsztaty z uwzględnieniem inscenizacji plenerowych. Na poziomie akademickim atrakcyjne, czasem kontrowersyjne tematy powinny być prezentowane przez znanych wykładowców – zarówno specjalistów z zakresu ochrony środowiska oraz ekologii, jak i z innych dziedzin poruszających problemy ochrony środowiska i komentujących je ze swojego punktu widzenia. Przy zachowa-

niu najwyższego poziomu merytorycznego należy starać się, aby wykładowcy unikali hermetycznego słownictwa i wąsko specjalistycznych form przekazu⁷.

Narodowy Program Edukacji Ekologicznej daje ponadto wytyczne dla edukatorów prowadzących zajęcia w terenie czy duchownych i katechetów (prowadzone nauczanie powinno sięgać do wzorców moralnej odpowiedzialności za słowa i czyny oraz do aksjomatów dobroci i miłości). Podano też wskazówki dla rodziców: podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej w rodzinie poprzez pozytywne wzorce zachowań zgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego w życiu codziennym, np. segregację odpadów, oszczędzanie wody i energii, szacunek dla przyrody. Opiekunowie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych także znajdą zalecenia. W dokumencie znajdują się wytyczne dla służb (policji, straży miejskiej, straży pożarnej czy służb leśnych), kadry szkolącej żołnierzy służby zasadniczej, pracodawców, a nawet redaktorów audycji radiowych, telewizyjnych i prasowych. W myśl dokumentu edukacja ekologiczna powinna być w pełni włączona w program działalności wymienionych służb. W przypadku mediów programy winny zawierać prezentację i ewentualnie poważną dyskusję rzeczową, bez tendencji do ośmieszania stron. Stawiane pytania mogą być często

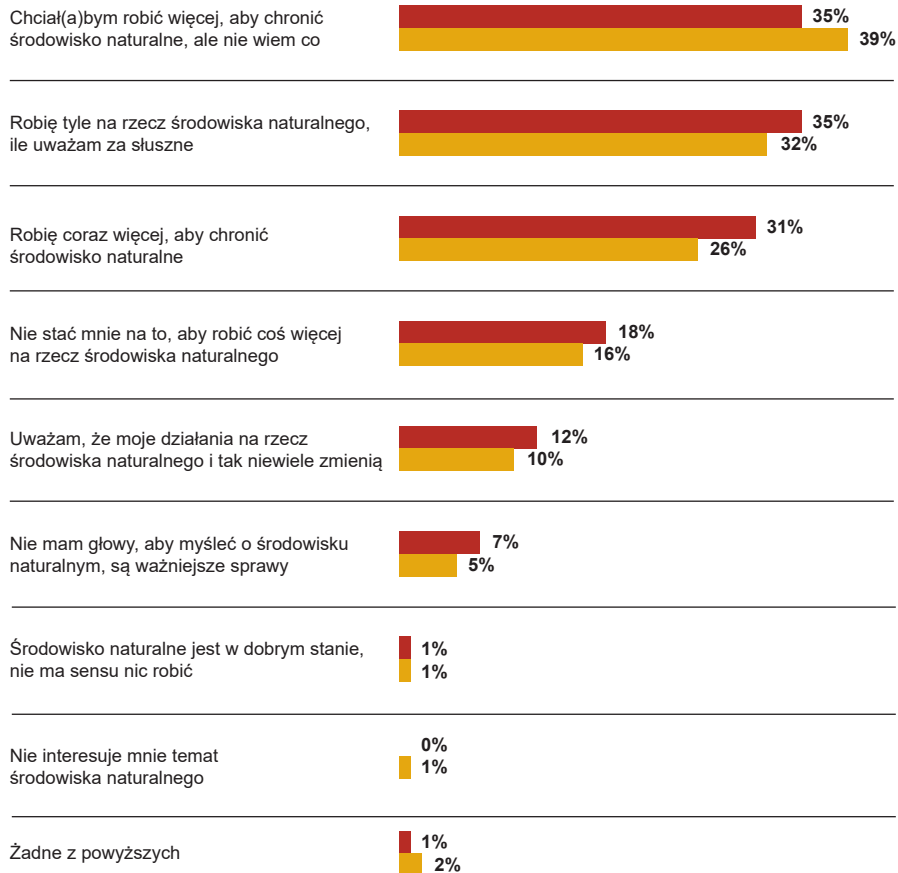
⁷ Ibidem.

trudne, ale powinno unikać się jednoznacznych odpowiedzi. Istotną okazuje się też rola komentarzy, które powinny być bardzo wyważone. Zasady rozwoju zrównoważonego powinny być znane także wszystkim urzędnikom rządowym i samorządowym.

Indywidualne aktywności podejmowane w związku ze zmianami klimatycznymi

MOTYWACJA DO DZIAŁANIA

■ 2020
■ 2019

Źródło: Ziemia nie Atakuje, <https://ziemia nie atakuja.pl/> [dostęp: 26.03.2022].

Badania dowodzą, że Polacy uważają stan, w jakim znalazła się Ziemia, za poważny i wymagający natychmiastowych działań. Pomimo że dominuje przekonanie, iż decyzje i kierunki działań powinny być wskazywane przez decydentów, to równocześnie rośnie odsetek osób chcących samodzielnie chronić środowisko naturalne. Grafika zawiera porównanie danych w tym zakresie z lat 2019 i 2020. Indywidualna aktywność wynika bezpośrednio ze stanu wiedzy i przekazanych wartości w procesie edukacyjnym. Badania przeprowadzone zostały przez trzy podmioty: Lata Dwudzieste, United Nations Global Compact Network Poland i Kantar Polska.

**Seria filmów *Jutro (Tomorrow)*,
reż. Melanie Laurent, Cyryl Dion, z 2015 r.**

Tomorrow to seria filmów dokumentalnych, w ramach których porusza się krytyczne kwestie zrównoważonego rozwoju i inspirowanie się odbiorców do działania. Według krytyków to jeden z najbardziej budujących projektów dokumentalnych w temacie zrównoważonego rozwoju. Filmowcy z Hollywood: Melanie Laurent i Cyryl Dion, podróżowali po całym świecie, aby spotkać lokalne społeczności i ludzi, którzy pracują nad kreatywnymi rozwiązaniami wyzwań środowiskowych i społecznych. W każdym odcinku* podzielonym tematycznie można się dowiedzieć o innowacyjnych pomysłach na funkcjonowanie rolnictwa, energetyki, gospodarki, edukacji i zarządzania.

* Zob. *Tomorrow*, <https://www.tomorrow-documentary.com/> [dostęp: 6.07.2022].

Edukacja ekologiczna poparta dostępem do rzetelnych źródeł wiedzy o stanie środowiska znalazła swoje miejsce w strategii Polityka Ekologiczna Państwa 2030. Zapisano w niej, że edukacja ekologiczna jest ważnym elementem kształcenia (od najmłodszych lat) zmierzającego do rozwijania społeczeństwa akceptującego interdyscyplinarne zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, posiadającego umiejętności do oceny stanu bezpieczeństwa ekologicznego oraz do podejmowania działań na rzecz jego poprawy, jak również potrzeby świadomego dbania o wspólne dziedzictwo kulturowo-przyrodnicze⁸ (zob. ramka *Indywidualne aktywności podejmowane w związku ze zmianami klimatycznymi*).

Korzyści płynące z wdrażania programów edukacji ekologicznej

Susan Toth, realizująca na przestrzeni kilkudziesięciu lat programy edukacji ekologicznej dla odbiorców w różnych przedziałach wiekowych, wyróżniła konkretne korzyści płynące z takiej formy edukacji. Zdaniem ekspertki praktyczne i interaktywne uczenie się pobudza wyobraźnię i kreatywność. Studenci są bardziej entuzjastyczni i zaangażowani w naukę, co podnosi ich osiągnięcia w podstawowych obszarach akademickich. Edukacja środowiskowa pozwala wyjść poza mury uczelni, nawiązywać kontakty i stosować naukę w realnym świecie, co przekłada się na dostrzeganie przez odbiorców wzajemnych powiązań pomiędzy kwestiami społecznymi, ekologicznymi, ekonomicznymi, kulturowymi i politycznymi. Dodatkowo studenci zachęceni są do badania otaczającej rzeczywistości i podejmowania własnych decyzji. Rozwija to i wzmacnia umiejętności krytycznego i kreatywnego myślenia. Edukacja środowiskowa sprzyja tolerancji, bo badane problemy wymuszają postrzeganie zagadnień z różnych punktów widzenia i różnych kultur. Zmniejsza się też biofobia, a równocześnie odbiorcy zachęceni są do zdrowego stylu życia poprzez częstsze aktywności na zewnątrz. Wzmocnione zostają lokalne społeczności. Studenci realizujący projekty sięgają bowiem po pomoc lokalnych liderów, ekspertów czy wolontariuszy. Rośnie też

⁸ *Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (2019)*, w: *Polityka ekologiczna państwa 2030*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2019, s. 77–78.

poziom odpowiedzialności związany z działaniami na rzecz poprawy stanu środowiska. Aktywne uczenie się sprzyja rozwojowi postaw obywatelskich i rozwojowi przywództwa. Zajęcia pozwalają też nauczycielom akademickim na integrację praktyk nauczania z obszaru nauk ścisłych i społecznych. Interdyscyplinarność z kolei może wesprzeć nowe standardy akademickie⁹.

Kalendarium

1975 – przyjęcie Międzynarodowej Karty Nauczania Ochrony Środowiska (tzw. Karta Belgradzka) i sformułowanie celów edukacji środowiskowej oraz postanowień wskazujących na konieczność uwzględnienia jej we wszystkich systemach nauczania.

1977 – Deklaracja z Tbilisi: zobowiązanie państw członkowskich UNESCO do włączenia do polityki oświatowej programów kształcenia środowiskowego.

2016 – raport UNESCO *Edukacja dla ludzi i planety*.

Słowniczek

Education for Sustainable Development (ESD) – edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju; pojęcie definiowane jest jako edukacja, która zachęca do zmian w wiedzy, umiejętnościach, wartościach i postawach celem umożliwienia bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego społeczeństwa dla wszystkich.

Ghana Education Service (GES) – Ghańskie Służby Edukacyjne utworzone jako część Ghańskiej Służby Publicznej w 1974 r.

Problemy do dyskusji

1. Jaką rolę odgrywa edukacja zrównoważonego rozwoju?
2. Zapoznaj się z ostatnim raportem ONZ na temat edukacji i wskaż obszary wymagające poprawy w kolejnych latach.

Dodatkowa literatura

Hłobił A., *Teoria i praktyka edukacji ekologicznej na rzecz zrównoważonego rozwoju*, „Problemy Ekorozwoju: Studia Filozoficzno-Sozologiczne” 2010, nr 5(2), s. 87–94.

Kuzior A., *Dekada edukacji dla zrównoważonego rozwoju*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i Zarządzanie” 2014, z. 72, s. 87–100.

Ruman N.M., *Zrównoważony rozwój w edukacji w dobie rozwoju technologii: kompetencje nauczycieli edukacji medialnej w szkołach polskich i austriackich*, „Media i Społeczeństwo” 2020, nr 13, s. 259–277.

⁹ S. Toth, *TOP 10 Benefits of Environmental Education*, Project Learning Tree, <https://www.plt.org/educator-tips/top-ten-benefits-environmental-education/> [dostęp: 26.03.2022].

Materiał filmowy

Co Polacy wiedzą o ekologii?, MaturaToBzdura.TV, 15.06.2021, <https://www.youtube.com/watch?v=FPPjuzltEt8> [dostęp: 6.07.2022].

Materiał ukazuje, jak istotna jest potrzeba edukacji w zakresie ekologii. Podstawowe pytania prowadzącego potrafią przysporzyć wielu problemów młodym osobom. Warto obejrzeć i zastanowić się, na ile zagadnień odpowiedziałoby się prawidłowo.

